

6. Комплексний статистичний збірник «Енергетичні матеріали та продукти перероблення нафти в економіці області за 2011 рік» / За ред. В. П. Головешка. – Запоріжжя, 2012. – 32 с.

7. Комплексний статистичний збірник «Енергетичні матеріали та продукти перероблення нафти в економіці області за 2012 рік» / За ред. В. П. Головешка. – Запоріжжя, 2013. – 32 с.

8. Комплексний статистичний збірник «Енергетичні матеріали та продукти перероблення нафти в економіці області за 2013 рік» / За ред. В. П. Головешка. – Запоріжжя, 2014. – 33 с.

REFERENCES

Enerhetychni materialy ta produkty pereroblennia nafty v ekonomitsi oblasti za 2010 rik [Energy materials and oil processing products in the regional economy in 2010]. Zaporizhzhia, 2011.

Enerhetychni materialy ta produkty pereroblennia nafty v ekonomitsi oblasti za 2011 rik [Energy materials and oil processing products in the regional economy in 2011]. Zaporizhzhia, 2012.

Enerhetychni materialy ta produkty pereroblennia nafty v ekonomitsi oblasti za 2012 rik [Energy materials and oil processing products in the regional economy by 2012]. Zaporizhzhia, 2013.

Enerhetychni materialy ta produkty pereroblennia nafty v ekonomitsi oblasti za 2013 rik [Energy materials and oil processing products in the regional economy by 2013]. Zaporizhzhia, 2014.

Fomenko, A. V. "Razvitie selskoy elektroenergetiki kak neobkhodimoe uslovie energeticheskoy bezopasnosti regiona" [Development of rural electricity as a necessary condition of the region's energy security]. *Rossiyskoe predprinimatelstvo*, vol. 1, no. 11 (2007): 112-116.

Hryshko, V. V., Perebyinis, V. I., and Rabshtyna, V. M. *Enerhozberezhennia v silskomu hospodarstvi (ekonomika, orhanizatsiia, upravlinnia)* [Energy conservation in agriculture (economics, organization, management)]. Poltava: Poltava, 1996.

Karpov, V. N., Yuldashev, Z. Sh., and Yuldashev, R. Z. "Povyshenie effektivnosti ispolzovaniia energii v selskom khoziaystve respubliky Tadjikistan" [Improving the efficiency of energy use in agriculture of the Republic of Tajikistan]. www.rusnauka.com/21_NTP_2011/Tecnic/5_90869.doc.htm

Naiavnist silskohospodarskoi tekhniki u silskohospodarskykh pidpriemstvakh u 2010 – 2013 rokakh [Availability of agricultural machinery in agricultural enterprises in 2010 – 2013, respectively]. Zaporizhzhia, 2014.

УДК 338.12 (477.83)

ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ ПОКРАЩЕННЯ ІСНУЮЧОГО СТАНУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ ЛЬВІВЩИНИ

© 2015 СХІДНИЦЬКА Г. В.

УДК 338.12 (477.83)

Східницька Г. В. Пріоритетні напрями покращення існуючого стану сільськогосподарських підприємств Львівщини

У статті розглянуто існуючий стан сучасних сільськогосподарських підприємств Львівщини. На основі проведених досліджень визначено умови, виконання яких слугуватиме основою для раціоналізації структурних елементів у сільському господарстві області. Узв'язку з цим, на думку автора, можливе реформування аграрного сектора економіки. Досліджено динаміку коливань економічних показників на сільськогосподарських підприємствах за 2009 – 2013 рр. Проаналізовано структуру сільськогосподарських підприємств за організаційно-правовими формами господарювання у 2013 р. На підставі проведеного аналізу економічних показників діяльності сільськогосподарських підприємств визначено пріоритетні напрями покращення їх стану в сучасних умовах господарювання.

Ключові слова: рівень рентабельності, сільськогосподарські підприємства, обсяг виробництва, організаційно-правові форми господарювання, економічна ефективність.

Табл.: 2. **Бібл.:** 12.

Східницька Галина Володимирівна – кандидат економічних наук, доцент, кафедра фінансів і кредиту, Львівський національний аграрний університет (вул. В. Великого, 1, Дубляни, 80381, Україна)

E-mail: galina_shid@mail.ru

УДК 338.12 (477.83)

UDC 338.12 (477.83)

Східницька Г. В. Приоритетные направления улучшения существующего положения сельскохозяйственных предприятий Львовщины

В статье рассмотрено текущее состояние современных сельскохозяйственных предприятий Львовщины. На основании проведенных исследований определены условия, выполнение которых будет служить основой для рационализации структурных элементов в сельском хозяйстве области. В связи с этим, по мнению автора, возможно реформирование аграрного сектора экономики. Исследована динамика колебаний экономических показателей на сельскохозяйственных предприятиях за 2009 – 2013 гг. Проанализирована структура сельскохозяйственных предприятий по организационно-правовым формам хозяйствования в 2013 г. На основании проведенного анализа экономических показателей деятельности сельскохозяйственных предприятий определены приоритетные направления улучшения их состояния в современных условиях хозяйствования.

Ключевые слова: уровень рентабельности, сельскохозяйственные предприятия, объем производства, организационно-правовые формы хозяйствования, экономическая эффективность.

Табл.: 2. **Библ.:** 12.

Східницька Галина Владимировна – кандидат экономических наук, доцент, кафедра финансов и кредита, Львовский национальный аграрный университет (ул. В. Великого, 1, Дубляны, 80381, Украина)

E-mail: galina_shid@mail.ru

Shchidnytska H. V. Priorities for Improvement of the Existing Situation of the Agricultural Enterprises in the Lviv Region

The article describes the current state of the contemporary agricultural enterprises in the Lviv region. On the basis of research have been determined the terms, fulfillment of which will serve as a basis for optimizing the structural elements in the agriculture sector of the region. In this regard, according to the author, a reform of the agrarian sector of the economy will be possible. Dynamics of fluctuations of economic indicators in the agricultural enterprises for 2009-2013 have been studied. Structure of agricultural enterprises by the organizational-legal forms of management in 2013 have been analyzed. On the basis of the conducted analysis of the economic indicators of the agricultural enterprises' activities, priority areas for improving their state in the today's conditions of managing have been determined.

Key words: profitability level, agricultural enterprises, production volume, organizational-legal forms of management, economic efficiency.

Tabl.: 2. **Bibl.:** 12.

Shchidnytska Halyna V. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Department of Finance and Credit, Lviv National Agrarian University (vul. V. Velykogo, 1, Dubliany, 80381, Ukraine)

E-mail: galina_shid@mail.ru

Основою розвитку економічних суб'єктів господарювання є отримання ними позитивних, вагомих фінансово-економічних результатів. Головним фінансово-економічним результатом діяльності підприємства виступає прибуток, який служить джерелом його функціонування і розвитку. Тому отримання прибутку є необхідною передумовою існування будь-якого господарюючого суб'єкта. Низький рівень конкурентоспроможності більшості вітчизняних сільськогосподарських підприємств, за важкодоступності зовнішніх джерел фінансування, залишається основою їх (підприємств) функціонування і розвитку. Суттєвою складовою отримання цього доходу є аналіз економічного стану сільськогосподарського підприємства, за допомогою якого можна об'єктивно проаналізувати економічну ефективність і прибутковість діяльності, узагальнити перспективи розвитку та, врешті-решт, прийняти об'єктивні рішення.

Аналізуючи практику зарубіжних країн, приходимо до висновку, що існуючий стан і зміни в аграрній сфері вказують на пошук альтернативних і ефективних форм господарювання. Саме ця обставина в сучасних умовах господарювання є підґрунтям забезпечення реформування сільськогосподарського виробництва.

Пріоритетне місце в аграрній сфері України на шляху здійснення економічних реформ посідає об'єктивний аналіз економічних показників діяльності сільськогосподарських підприємств як необхідний його елемент. Діагностика економічного стану аграрного підприємства є сьогодні досить слушна, оскільки спостерігається стійка негативна тенденція результативних показників досліджуваних підприємств Львівської області. Важливість економічного аналізу беззаперечна для прийняття нагальних і економічно обґрунтованих рішень управлінським апаратом сільськогосподарських підприємств, враховуючи мінливу стабільність економіки України.

У сучасних ринкових умовах господарювання неабиякої актуальності набуває вдосконалення підходів і методів для діагностики економічного стану сільськогосподарських підприємств із урахуванням змін попиту і пропозиції на аграрному ринку та забезпеченням матеріальної вигоди як для товаровиробників, так і для споживачів сільськогосподарської продукції.

Актуальну проблематику оцінки економічного стану підприємств у сільському господарстві України досліджують багато вітчизняних вчених, зокрема, Власова Н. О. [1], Круглова О. А. [1], Безгінова А. І. [1], Гудак В. В. [2], Шкроміда М. Н. [5], Руда Р. В. [7], Турило А. М. [10] та ін.

Дослідженнями відповідного напрямку займалися російські вчені В. В. Ковальов В. В., Савицьк Г. В., А. Д. Шеремета. І це далеко не всі науковці, які досліджували порушену проблему. Такі вчені, як О. Горохова [9], О. Хіленко [10] та В. Чевганова [11] у своїх наукових дослідженнях звертали увагу на сучасні аспекти необхідності та вдосконалення методичного забезпечення діагностики отриманих економічних результатів діяльності суб'єктів господарювання.

Однак недостатньо розробленими залишаються окремі питання функціонування сільськогосподарських товаровиробників різних форм ведення бізнесу, узагаль-

неного підходу щодо групування показників оцінки економічного стану. Не применшуючи значимості наукових досліджень зарубіжних та вітчизняних дослідників, вважаємо, що пошук пріоритетних шляхів покращення існуючого стану сільськогосподарських підприємств при сучасних ринкових трансформаційних процесах є об'єктивною основою для подальших наукових досліджень.

Метою статті є проведення економічного аналізу існуючого стану сільськогосподарських підприємств Львівщини із урахуванням організаційно-правових форм господарювання у 2013 р., дослідження динаміки коливань економічних показників у сільськогосподарських підприємствах впродовж 2009 – 2013 рр. На підставі проведеного аналізу економічних показників діяльності сільськогосподарських підприємств визначити пріоритетні напрями покращення їх стану в сучасних умовах господарювання.

Для забезпечення суттєвого підвищення ефективності в сучасних умовах господарювання необхідно проводити глибші та ґрунтовніші дослідження не лише теоретико-методологічного, але й прикладного характеру. В умовах ринкової економіки основним показником ефективності господарювання, основою економічного розвитку підприємства є прибуток. Обсяг прибутку будь-якого підприємства виступає основою фінансово-економічних результатів його діяльності.

Успішне функціонування сільськогосподарського підприємства в перспективі, реалізація стратегічних цілей розвитку прямопропорційно залежать від ефективного господарювання в сучасних умовах. Вагоме значення має також раціональне та обґрунтоване використання економічного потенціалу аграрних підприємств для покращення існуючої ситуації в сільському господарстві регіону.

Проаналізувавши діяльність сільськогосподарських підприємств на основі взаємодії фінансових ресурсів і результатів, витрат і доходів, можна оцінити реальний стан діяльності сільськогосподарських підприємств. У зв'язку з цим доцільно визначити рівень ефективності досліджуваних підприємств і шляхи його підвищення.

Економічна ефективність сільськогосподарських підприємств, як правило, визначається через виконання своїх планових зобов'язань як ступінь реалізації запланованого. До (критеріїв) оцінки ефективності діяльності досліджуваних підприємств за кількісною ознакою слід зарахувати: обсяг фінансових ресурсів, темпи їх зростання, рівень рентабельності. Однак перелічені критерії сьогодні не повною мірою ефективні при аналізі економічної ефективності функціонування сільськогосподарських підприємств через неналежно сформовану нормативну базу їх діяльності та достовірного планування.

Вважаємо, що нагальним є створення об'єктивної системи параметрів для визначення ефективності з точки зору результативності фінансово-господарської діяльності сільськогосподарського підприємства через співставлення їх доходів та витрат.

Вираженням якісних і кількісних трансформацій в економіці сільськогосподарського виробництва виступають економічні показники, розмір яких безпосередньо залежить від розвитку виробництва. Економічну ефек-

тивність у сільськогосподарському виробництві визначають за допомогою таких показників, як: витрати праці на одиницю продукції; собівартість продукції, чистий прибуток на одиницю продукції, витрати на її виготовлення, ступінь рентабельності або збитковості; гектар посівної площі; грошові прибутки (виручка) від реалізації сільськогосподарської продукції, їх розподіл і застосування, темпи розширеного відтворення, рівень оплати праці та прибутків населення села [1, с. 173 – 176].

Пошук нових підходів до створення раціональних і прибуткових сільськогосподарських структур, які би працювали в ринковому конкурентному середовищі як альтернатива одержавлених аграрних підприємств, – це пріоритетне завдання для реформаторів сільського господарства держави. Сьогодні майбутнє за приватними агроформуваннями зі значними площами сільськогосподарських угідь і великими обсягами виробництва, а також такими формами ведення бізнесу, які пропорційно розподіляють доходи між учасниками залежно від обсягу вкладених у виробництво фінансових ресурсів.

Завдяки великомасштабним формам організації виробництва, а також заснуванню приватної власності на землю і майно, сільськогосподарські кооперативи, акціонерні товариства мають суттєві переваги перед колективними підприємствами (табл. 1).

Проаналізувавши дані табл. 1, бачимо, що сільськогосподарські підприємства Львівщини у 2013 р. охарактеризовані доволі низькими показниками ефективності виробництва.

Якщо у приватних підприємствах і господарських товариствах кількість збиткових підприємств менша половини, то державні підприємства і виробничі кооперативи більшою мірою зазнають негативних результатів діяльності. Аналізуючи ефективність функціонування галузі рослинництва, спостерігаємо хоча і не стійку, але позитивну динаміку у всіх формах господарювання сільськогосподарських підприємств. Однак цього не можна сказати про рівень рентабельності тваринництва. Ця галузь аграрного сектора економіки впродовж останніх

десятиліть характеризується доволі низькими темпами приросту і показниками ефективності зі знаком «-» у приватних і держаних підприємствах і виробничих кооперативах. У 2013 р. лише господарським товариствам вдалося забезпечити ефективність галузі на рівні 7%.

Аналізуючи в динаміці економічні показники сільськогосподарських підприємств Львівщини, спостерігаємо зменшення їх кількості на 19,5% (табл. 2).

Так, рівень рентабельності рослинництва у 2013 р. порівняно з 2009 р. збільшився на 25,3%, а рентабельність тваринницької продукції зросла у майже 6,8 разу. Така тенденція є позитивною, однак не зовсім задовільною для підприємств даної спеціалізації. За попередніми даними, рівень рентабельності рослинництва і тваринництва за 2012 р. становив відповідно 4,6% та -4,9%, на основі чого можна стверджувати, що в сільському господарстві Львівщини зберігається негативна тенденція цього показника.

Посилення у другій половині 2011 р. дії негативних процесів як зовнішнього, так і внутрішнього характеру, відобразилося на показниках діяльності майже всіх сільськогосподарських підприємств Львівської області. За попередніми підсумками досліджуваного періоду, скорочення обсягів виробництва в сільському господарстві становило 4,5%, що, у першу чергу, пов'язано зі зниженням обсягів виробництва продукції рослинництва на 8,2% (зважаючи на зниження урожайності зернових культур і високу порівняльну базу 2011 р., коли обсяг виробництва рослинницької продукції зріс на 30,4%) [3; 8].

Таким чином, сільськогосподарські підприємства Львівської області впродовж 2009 – 2013 рр. характеризуються низьким рівнем економічної ефективності, а це є підставою вважати сільськогосподарську продукцію вітчизняного виробництва неконкурентоспроможною порівняно з продукцією промислових підприємств.

У ринковому середовищі, незважаючи на можливість права існування, триматимуться «на плаву» лише найефективніші форми господарювання. Уже невдовзі

Таблиця 1

Економічні показники діяльності сільськогосподарських підприємств Львівщини за організаційно-правовими формами господарювання, 2013 р.*

Показник	Господарські товариства	Приватні підприємства (включаючи фермерські)	Виробничі кооперативи	Державні підприємства
Кількість сільськогосподарських підприємств, од.	116	62	3	5
у т. ч. збиткових	54	30	2	3
у відсотках до загальної кількості	46,6	48,4	66,7	60,0
Рівень рентабельності (збитковості) від реалізації продукції сільського господарства, %	46,5	1,4	-21,6	1,7
Рівень рентабельності (збитковості) рослинництва, %	60,7	2,6	11,5	5,3
Рівень рентабельності (збитковості) тваринництва, %	6,8	-11,0	-31,5	-6,4

* – великі та середні підприємства.

Джерело: [4; 8, с. 54].

Економічні показники діяльності сільськогосподарських підприємств Львівщини у 2009 – 2013 рр.

Показник	Рік					2013р. до 2009 р., %
	2009	2010	2011	2012	2013	
Кількість сільськогосподарських підприємств, од.	231	197	204	178	186	80,5
у т. ч. збиткових	123	94	71	65	89	72,3
у відсотках до загальної кількості	53,2	47,7	34,8	36,5	47,8	89,8
Рівень рентабельності (збитковості) від реалізації продукції сільського господарства, %	22,4	27,6	21,4	2,2	36,9	164,7
Рівень рентабельності (збитковості) рослинництва, %	37,1	39,6	27,0	4,6	46,5	125,3
Рівень рентабельності (збитковості) тваринництва, %	0,7	-7,6	6,2	-4,9	4,8	6,8 раза

Джерело: [4; 8, с. 52].

ринок диктуватиме власні умови, виникатиме потреба у співставленні сприятливого економічного середовища і правовій основі новим відносинам власності, потреба в обґрунтуванні значення різних форм господарювання та їх стимулювання для розвитку виробництва продуктів харчування тощо [6]. На цій основі керівники підприємств, адаптуючись до ринкових умов господарювання, вибиратимуть нові організаційні форми.

За нинішньої ситуації, яка сформувалася на ринку, для того, аби забезпечити максимальні обсяги доходів, сільськогосподарським підприємствам передусім необхідно формувати власні фінансово-економічні результати. Досягнути бажаного, не враховуючи надзвичайно низьку собівартість сільськогосподарської продукції, дадуть змогу якомога більші обсяги її реалізації за достатньо високими цінами. І якщо на сільськогосподарських підприємствах чітко контролюватимуться такі складові, як ціна продажу, обсяги реалізації, собівартість виробленої продукції, такі дії неодмінно забезпечать бажаний результат.

На основі проведених досліджень щодо економічного стану діяльності сільськогосподарських підприємств вважаємо їх функціонування незадовільним із урахуванням усіх форм ведення бізнесу. Практично у всіх організаційно-правових формах господарювання сільськогосподарських підприємств доволі низькі показники економічної ефективності, якщо взагалі не негативні (збитковість). Як висновок, необхідно задуматися: що чи хто відіграє головну роль у функціонуванні сільськогосподарських підприємств? Які фактори домінують у стійкій тенденції до низьких результативних показників у їх діяльності? А можливо, така ситуація пов'язана з неефективним фінансовим чи організаційно-економічним механізмом та організацією функціонування державних чи приватних підприємств, господарських товариств чи виробничих кооперативів? У підсумку – ігнорування вищеперелічених чинників спричиняє існуючий рівень розвитку сільськогосподарських підприємств.

На нашу думку, що неврахування впливу таких факторів, як нераціональне використання ресурсів, що стримує виробничий цикл, і неефективне використання засобів виробництва, у цілому сповільнюють темпи приросту виробництва сільськогосподарської продукції. Як

покаже проведення дослідження, вищенаведені чинники у функціонуванні сільськогосподарських підприємств Львівщини впродовж 2009 – 2013 рр. прямопропорційно впливали на зниження ефективності їх функціонування. Для покращення існуючої ситуації в аграрних підприємствах доцільно збільшувати привабливість економічного середовища через помірне збільшення закупівельних цін на сільськогосподарську продукцію та прийняття ефективніших управлінських рішень на підприємствах з урахуванням існуючої ситуації в сільському господарстві Львівської області.

Отримані результати дослідження дають підстави стверджувати, що, з урахуванням важких фінансових умов функціонування сільськогосподарських підприємств Львівщини у 2009 – 2013 рр., першочерговими шляхами покращення існуючого економічного стану аналізованих підприємств повинні стати:

- ✦ вдосконалена система управління витратами, спрямована на здешевлення виробленої продукції, тобто скорочення обсягу виробничих витрат з розрахунку на її одиницю;
- ✦ пошук нових ринків реалізації виробленої сільськогосподарської продукції та налагодження поставок через покращення збутової інфраструктури;
- ✦ запровадження системи маркетингового управління, яка дозволяє оптимізувати використання виробничого потенціалу сільськогосподарських підприємств завдяки кращому врахуванню потреб покупців їхньої продукції;
- ✦ фінансова та економічна підтримка виробників сільськогосподарської продукції, в яких незадовільні економічні результати діяльності через негативний вплив внутрішніх і зовнішніх факторів ринкового середовища;
- ✦ законодавче регулювання валового виробництва сільськогосподарської продукції з метою вжиття термінових заходів в разі цінових коливань на аграрному ринку;
- ✦ дослідження і запровадження альтернативних методів підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції на основі досвіду зарубіжних країн з метою прозорої конку-

ренції та віднайдення своєї ніші на міжнародному аграрному ринку;

- ✦ вдосконалення державної програми щодо реалізації механізму зі здешевлення кредитів з метою спрощення процедури отримання кредитних ресурсів на пільговій основі, що, на наш погляд, позитивно позначиться на їх реалізації сільськогосподарським підприємствам;
- ✦ удосконалення правової бази діяльності сільськогосподарських підприємств у частині проведення незаангажованої процедури реалізації сільськогосподарської продукції за межі країни із забезпеченням інтересів держави та контроль за ціноутворенням на таку продукцію;
- ✦ залучення не таких «дорогих» ресурсів для безперервної діяльності сільськогосподарських підприємств, ніж кредитні ресурси (лізинг, зовнішні інвестиції тощо).

ВИСНОВКИ

Регулювання економічних відносин сільськогосподарських підприємств повинно ґрунтуватися на використанні таких категорій, як витрати і собівартість, оскільки вони становлять найбільшу питому вагу в ціні сільськогосподарської продукції. Переконані, що основними шляхами недопущення зростання цін на сільськогосподарську продукцію в разі зростання собівартості можуть стати часткове відшкодування витрат на виробництво за рахунок держави та обґрунтована і виважена політика уряду країни.

Проаналізувавши економічний стан сільськогосподарських підприємств Львівської області, можемо охарактеризувати кількісно та якісно результати їх функціонування. Кінцеві результати діяльності сільськогосподарських підприємств різних організаційно-правових форм господарювання прямопропорційно залежать від мінливості ринкових перетворень і є аргументованою підставою для покращення існуючої ситуації в аграрному секторі місцевого рівня.

Пріоритетами покращення існуючого стану сільськогосподарських підприємств у найближчій перспективі повинні стати: соціально орієнтований ціновий механізм на сільськогосподарську продукцію; чітке регулювання валового виробництва сільськогосподарської продукції та недопущення її надвиробництва; відлагоджена форма державної підтримки через здешевлення відсотків за надані кредити і відстрочення сплати основної боргової суми; стимулювання розвитку сільськогосподарських підприємств через податкове регулювання; страховий захист сільськогосподарського виробництва; економічна підтримка аграрних підприємств; митно-тарифне регулювання та квотування; наукове й інформаційне забезпечення сільських товаровиробників та їх соціальна підтримка. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. **Власова Н. О.** Фінанси підприємств: навч. посіб. / Н. О. Власова, О. А. Круглова, Л. І. Безгінова. – К.: Центр навчальної літератури, 2007. – 435 с.

2. **Гудак В. В.** Організаційно-економічний механізм забезпечення дохідності сільськогосподарського виробництва: суть та особливості / В. В. Гудак // Сталий розвиток економіки. – 2011. – № 2. – С. 73 – 77.

3. Державна програма активізації розвитку економіки на 2013 – 2014 роки: Постанова Кабінету Міністрів України від 27 лютого 2013 р. № 187 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.mu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=246812864&cat_id

4. **Зимовіна С. І.** Економічні результати сільськогосподарського виробництва у Львівській області у 2013 році [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.lv.ukrstat.gov.ua/ukr/si/express/2014>

5. **Шкроміда Н.** Комплексна оцінка економічного потенціалу суб'єктів господарювання // Н. Шкроміда // Економічний аналіз. – 2011. – Випуск 9. Частина 1. – С. 383 – 386.

6. **Малицький А. А.** Організаційно-економічний механізм управління підприємством: сутність та структура / А. А. Малицький // Восьма Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Простір і час сучасної науки» (19 – 21 квітня 2012 року) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://intkonf.org/malitskiy-aa-organizatsiyno-ekonomichniy-mehanizm-upravlinnya-pidpriemstvom-sutn.struktura/>

7. **Руда Р. В.** Аналіз ефективної діяльності підприємства: необхідність та методика / Р. В. Руда // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. – Донецьк: Юго-Восток. – 2012. – № 4. – С. 14 – 21.

8. Сільське господарство Львівщини у 2013 році: стат. збірник / Головне управління статистики у Львівській області. – Львів, 2014. – 164 с.

9. **Горохова О.** Сучасні аспекти розуміння діагностики // О. Горохова // Економічний аналіз. – 2011. – Випуск 9. Частина 2. – С. 124 – 126.

10. **Турило А. М.** Теоретико-методологічні засади визначення сутності і оцінки категорії «економічний стан підприємства» / А. М. Турило, А. В. Агапова // Актуальні проблеми економіки. – 2010. – № 2 (104). – С. 156 – 159.

11. **Хіленко О. О.** Удосконалення методичного забезпечення діагностики неплатоспроможності підприємства-боржника // Економічний аналіз. – 2012. – Випуск 11. Частина 3. – С. 103 – 110.

12. **Чевганова В. Я.** Методика діагностування економічного стану підприємства // В. Я. Чевганова // Ефективна економіка. – 2014. – № 3 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2828>

REFERENCES

Chevhanova, V. Ya. "Metodyka diahnostuvannia ekonomichnoho stanu pidpriemstva" [Methods of diagnosing economic performance]. <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2828>

Hudak, V. V. "Orhanizatsiino-ekonomichnyi mekhanizm zabezpechennia dokhidnosti silskohospodarskoho vyrobnytstva: sut ta osoblyvosti" [Organizational and economic mechanism to ensure profitability of agricultural production, content and features]. *Stalyi rozvytok ekonomiky*, no. 2 (2011): 73-77.

Horokhova, O. "Suchasni aspekty rozuminnia diahnostyky" [Modern understanding of aspects of diagnosis]. *Ekonomichnyi analiz*, vol. 2, no. 9 (2011): 124-126.

Khilenko, O. O. "Udoskonalennia metodychnoho zabezpechennia diahnostyky neplatospromozhnosti pidpriemstva-borznyka" [Improving methodological support diagnosis insolvency of the debtor]. *Ekonomichnyi analiz*, vol. 3, no. 11 (2012): 103-110.

[Legal Act of Ukraine] (2013). http://www.mu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=246812864&cat_id

Malytskyi, A. A. "Orhanizatsiino-ekonomichnyi mekhanizm upravlinnya pidpriemstvom: sutnist ta struktura" [Organizational-economic mechanism of now: the nature and structure]. <http://intkonf.org/malitskiy-aa-organizatsiyno-ekonomichniy-mehanizm-upravlinnya-pidpriemstvom-sutn.struktura/>

Ruda, R. V. "Analiz efektyvnoi diialnosti pidpriemstva: neobkhdnist ta metodyka" [Effective analysis of business: need and

methodology]. *Visnyk Berdianskoho universytetu menedzhmentu i biznesu*, no. 4 (2012): 14-21.

Sil'ske hospodarstvo Lvivshchyny u 2013 rotsi [Agriculture Lviv in 2013]. Lviv: Holovne upravlinnia statystyky u Lvivskii oblasti, 2014.

Shkromyda, N. "Kompleksna otsinka ekonomichnoho potentsialu sub'ektiv hospodariuvannia" [Comprehensive assessment of the economic potential of businesses]. *Ekonomichnyi analiz*, vol. 1, no. 9 (2011): 383-386.

Turylo, A. M., and Ahapova, A. V. "Teoretyko-metodolohichni zasady vyznachennia sutnosti i otsinky katehorii „ekonomichnyi

stan pidpriemstva" [Theoretical and methodological basis to determine the nature and assessment for "economic performance"]. *Aktualni problemy ekonomiky*, no. 2 (104) (2010): 156-159.

Vlasova, N. O., Kruhlova, O. A., and Bezhinova, L. I. *Finansy pidpriemstv* [Finance Companies]. Kyiv: Tsentri navchalnoi literatury, 2007.

Zymovina, S. I. "Ekonomichni rezultaty silskohospodarskoho vyrobnytstva u Lvivskii oblasti u 2013 rotsi" [The economic performance of agricultural production in the Lviv region in 2013]. <http://www.lv.ukrstat.gov.ua/ukr/si/express/2014>

УДК 631.11:330.341

СТРАТЕГІЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ У КОНТЕКСТІ АКТИВІЗАЦІЇ ВИРОБНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

© 2015 КОШЕЛЬНИК В. М.

УДК 631.11:330.341

Кошельник В. М. Стратегія економічного розвитку сільськогосподарських підприємств у контексті активізації виробничої діяльності

Мета статті полягає в дослідженні теоретичного базису та розробці практичних рекомендацій щодо формування та вибору стратегії економічного розвитку сільськогосподарських підприємств, а також її структури. Аналізуючи, систематизуючи і узагальнюючи відомі науково-теоретичні концепції щодо визначення економічного розвитку підприємств, було запропоновано власне бачення цієї дефініції. Також класифікацію стратегій розвитку доповнено новими видовими проявами залежно від типу розвитку: виробничо-інтенсивна, виробничо-екстенсивна, гранична (малопрогресивна та регресивна), зрівноважена. Формування стратегії розвитку підприємства представлено у вигляді схеми, що поєднує результати досліджень з проектуванням власне структури цієї стратегії з урахуванням активізації виробничої діяльності. У результаті проведеного дослідження розроблено процес формування ієрархії стратегії економічного розвитку сільськогосподарських підприємств у контексті активізації виробничої діяльності, а також залежно від їх стратегічної позиції. Перспективою подальших досліджень у даному напрямі є обґрунтування можливих варіантів вибору стратегії економічного розвитку конкретних сільськогосподарських підприємств Вінницької області.

Ключові слова: економічний розвиток, стратегія розвитку, виробнича діяльність, стратегічна позиція, сільськогосподарські підприємства.

Рис.: 4. **Бібл.:** 9.

Кошельник Вікторія Миколаївна – аспірантка, Вінницький національний аграрний університет (вул. Сонячна, 3, Вінниця, 21008, Україна)

E-mail: kvm2508@mail.ru

УДК 631.11:330.341

Кошельник В. М. Стратегия экономического развития сельскохозяйственных предприятий в контексте активизации производственной деятельности

Цель статьи заключается в исследовании теоретического базиса и разработке практических рекомендаций по формированию и выбору стратегии экономического развития сельскохозяйственных предприятий, а также ее структуры. Анализируя, систематизируя и обобщая известные научно-теоретические концепции по определению экономического развития предприятий, было предложено собственное видение этой дефиниции. Также классификацию стратегий развития дополнено новыми видовыми проявлениями в зависимости от типа развития: производственно-интенсивная, производственно-экстенсивная, предельная (низкопрогрессивная и регрессивная), сбалансированная. Формирование стратегии развития предприятия представлено в виде схемы, которая объединяет результаты исследований с проектированием собственно структуры этой стратегии с учетом активизации производственной деятельности. В результате проведенного исследования разработан процесс формирования иерархии стратегии экономического развития сельскохозяйственных предприятий в контексте активизации производственной деятельности, а также в зависимости от их стратегической позиции. Перспективой дальнейших исследований в данном направлении является обоснование возможных вариантов выбора стратегии экономического развития конкретных сельскохозяйственных предприятий Винницкой области.

Ключевые слова: экономическое развитие, стратегия развития, производственная деятельность, стратегическая позиция, сельскохозяйственные предприятия.

Рис.: 4. **Библ.:** 9.

Кошельник Виктория Николаевна – аспирантка, Винницкий национальный аграрный университет (ул. Солнечная, 3, Винниця, 21008, Украина)

E-mail: kvm2508@mail.ru

UDC 631.11:330.341

Koshelnik V. M. Economic Development Strategy of Agricultural Enterprises in the Context of Revitalization of Productive Activities

The article is aimed at studying the theoretical basis and working out practical recommendations for creating and choosing a strategy for economic development of agricultural enterprises, as well as structure of such strategy. After reviewing, analyzing and summarizing the known scientific and theoretical concepts to determine the economic development of enterprises, an own vision of this definition has been proposed. The classification of development strategies has been also updated with new specific manifestations depending on the type of development: productive-intensive, productive-extensive, marginal (low-progressive and regressive), balanced. Formation of company's development strategy is presented in the form of a schema that combines research results with projecting the actual structure of strategy, taking into account the increasing of productive activity. As result of the study, process of forming a hierarchy of economic development strategy of agricultural enterprises, in the context of revitalization of productive activities, as well as their strategic position, has been developed. Prospect of further research in this area is substantiating the choices of economic development strategy for particular agricultural enterprises of Vinnytsia region.

Key words: economic development, strategy of development, productive activity, strategic position, agricultural enterprises.

Pic.: 4. **Bibl.:** 9.

Koshelnik Viktoriia M. – Postgraduate Student, (vul. Sonyachna, 3, 21008, Ukraine)

E-mail: kvm2508@mail.ru